

ПИТЪР ПАН

ДЖЕЙМЗ МАТЮ БАРИ

Илюстрации Клаудия Вентурини

Съдържание

ПЪРВА ГЛАВА

Питър Пан се промъква 6

ВТОРА ГЛАВА

Сянката 20

ТРЕТА ГЛАВА

Хайде, тръгваме! 34

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Леменето 55

ПЕТА ГЛАВА

Истинският остров 70

ШЕСТА ГЛАВА

Хъщичката 88

СЕДМА ГЛАВА

Подземното жилище 102

ОСМА ГЛАВА

Лазуната на сирените 113

ДЕВЕТА ГЛАВА

Птица-Нийденица 133

ДЕСЕТА ГЛАВА

Щастливият дом 139

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Приказката на Тенди 150

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

Пиратите отвлечат децата..... 162

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Вярваш ли във феи?170

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Пиратският кораб 184

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

„Мози път или Хук, или аз“ 195

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Завръщане у дома 212

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Когато Генди порасна 226

За книгата и автора..... 243

ПЪРВА ГЛАВА

Питър Пан се промъква

Всички деца, освен Питър Пан, порастват. Те рано разбират това. Ето как Уенди го разбра.

Един ден, когато беше на две години, както си играеше в градината, тя откъсна едно цвете и изтича да го занесе на майка си. Сигурно е изглеждала много сладка, защото мисис Дарлинг сложи ръка на сърцето си и извика: „Ах, защо не може да останеш такава завинаги!“ Тя не каза нищо повече на тази тема, но оттогава Уенди знаеше, че трябва да порасне. Всяко дете разбира това, когато стане на две години. Тази възраст е краят на най-хубавото.

Те, естествено, живееха на номер четиринайсет и, преди Уенди да се появи на бял свят, майка ѝ беше най-важната личност в семейството. Беше очарователна дама с романтична душа и на сладките ѝ устни често се появяваше закачлива усмивка. Романтичната ѝ душа приличаше на онези мънички кутийки, поставени една в друга, които пътешествениците донасят от загадъч-

ПИТЪР ПАН СЕ ПРОМЪКВА

ния Изток – колкото и кутийки да отвориш, все изскача друга, още по-малка. А на закачливите ѝ сладки устни имаше една целувка, която Уенди никога не успяваше да хване, макар че съвсем явно си беше там – в десния ъгъл на устата.

Ето как мистър Дарлинг спечелил майката на Уенди: многобройни млади мъже – те я познавали още от момчишките си години, когато била малко момиче – едновременно открили, че тя много им харесва и всички се затичали към нейната къща да ѝ направят предложение за женитба, но мистър Дарлинг взел файт-тон и ги изпреварил – така я спечелил. Спечелил я цяла-целеничка с изключение на най-вътрешната кутийка и целувката в ъгъла на устата. Той изобщо никога не научил за кутийката, а след време се отказал от опитите да улови целувката. Уенди смяташе, че може би Наполеон би успял да хване целувката, но аз си мисля, че и той нямаше да може; представям си го как напразно се опитва да я улови и как накрая си отива разгневен, като затръшва вратата.

Мистър Дарлинг се хвалеше на Уенди, че майка ѝ не само го обичала, но го и уважавала. Той беше от онези дълбокомислени мъже, които разбират от акции и облигации. Всъщност, никой в действителност не разбира тия неща, но той наистина имаше вид на човек, който ги разбира и често казваше, че акциите се качвали, а облигациите спаднали; и го казваше по начин, който би накарал всяка жена да го уважава.

На сватбата майката на Уенди била с бяла рокля и отначало водела книгата с домакинските сметки отлично, почти с радост, като че ли това е игра, и не пропускала да впише дори китка магданоз; но лека полека цели зелки почнали да изпадат от

ПИТЪР ПАН

сметките и на тяхно място се появявали рисунки на бебета. Вместо да събира числа, рисувала бебета – искала да отгатне дали ще се роди момче или момиче.

Първа гошла Уенди, после Джон и най-после Майкъл.

След раждането на Уенди, една-две седмици родителите ѝ се питали дали ще могат да си я задържат, или ще трябва да я подарят някому, защото с нея разноските на семейството много нараствали. Мистър Дарлинг страшно се гордее с нея, но понеже бил много честен човек, сядал на ръба на леглото, където лежала мисис Дарлинг, хващал ръката ѝ и почвал да пресмята разноските, а през това време тя го гледала умолително. Майка ѝ искала да си я задържат, пък да става каквото ще, но според него въпросът не можел да се решава така. Неговият начин бил да вземе молив и лист хартия и да се залови да смята; но ако през това време тя предложила нещо, той се обърквал и започвал сметките си от самото начало.

– Но не ме прекъсвай – молел я той. – В къщи имам една лира и седемнайсет шилинга, в кантората – два шилинга и шест пенса; мога да престана да пия кафе в кантората, значи спестяваме, да речем, десет шилинга, това прави две лири, девет шилинга и шест пенса, и с твоите осемнайсет шилинга и три пенса прави три лири, девет шилинга и седем пенса, и с пет лири, нула шилинга и нула пенса в чековата ми книжка прави осем лири, девет шилинга и седем пенса. – Кой мърда там? – осем лири, девет шилинга и седем пенса, точка и седем на ум – не говори, мила – и с лирата, която даде на заем на онзи човек, дето звъня на вратата – тихо, моето дете – точка и дете наум – ето на, заради тебе сбърках! –

ПИТЪР ПАН СЕ ПРОМЪКВА

гевет лири, гевет шилинга и седем пенса ли казах? Да, казах гевет лири, гевет шилинга и седем пенса. Въпросът е: можем ли да се опитаме една година да караме с гевет лири, гевет шилинга и седем пенса на месец?

- Разбира се, че можем, Джордж - викала мисис Дарлинг, но тя била пристрастна, а всъщност той имал по-благороден характер от нея.

- Помни, има и заушки - предупреждавал я той почти заплашително и отново нарежда: - Заушки - една лира, това съм го записал, но по-скоро може да е и лира и половина - мълчи - морбили - една лира и пет шилинга, рубеола - половин гвиней, това прави две лири, петнайсет шилинга и шест пенса - не ми се заканвай с пръст - магарешика кашлица, да речем, петнайсет шилинга - и така продължавал. Всеки път сборът бил различен, но в края на краищата Уенди успяла да се промъкне, като намалили заушките на дванайсет шилинга и шест пенса, а двата вида шарка писали като една болест.

Същите вълнения имаше и при раждането на Джон, а на Майкъл едва-едва му се размина; но си задържаха и двамата. Скоро след това може да ви се е случвало да ги видите тримата, наредени в редица, как отиват в детската градина на мис Фулсъм, придружени от бабащата си.

Тъй като мисис Дарлинг много обичаше всичко да бъде както трябва, а мистър Дарлинг страшно държеше с нищо да не се отличава от съседите, децата, разбира се, имаха бабачка. Понеже трите деца изпиваха огромно количество мляко, семейството беше бедно и затова за бабачка взеха едно много сериозно нюфаундлендско куче, което се наричаше Нана; преди да го приберат

ПИТЪР ПАН

Дарлингови, то нямаше господар. Нана открай време обръщаше голямо внимание на всички деца и семейството се запозна с нея в Кенсингтън парк, където тя прекарваше по-голямата част от свободното си време, като постоянно надничаше в детските колички. Небрежните бабачки много я мразеха, защото тя вървеше подире им до къщи и ги кореше пред господарките им. Нана се оказа безценна бабачка. Колко грижливо и внимателно къпеше децата, по всяко време на нощта ставаше, щом заплачеше някое от поверените ѝ деца. Разбира се, колибката ѝ беше в детската стая. С гениален усет предугаждаше кога кашлицата е дребна работа, дето само те кара да се ядосваш, и кога трябва да се увие чорап около врата. До смъртния си час имаше вяра само в едновременноните лекарства, като листа от ревен, и с ръмжене изразяваше презрението си към всички модерни измишльотини за микроби и други подобни. Бе крайно поучителна гледка да я види човек как съпровожда децата до училище: вървеше спокойно до тях, когато се държяха добре, или изтикваше обратно в редицата онези, които се отделяха настрана. Когато Джон имаше час по футбол, тя никога не забравяше да вземе пуловера му и обикновено носеше чадър в устата си за в случай на дъжд. В сутерена на училището на мис Фулсъм имаше стая, където бабачките чакаха да свършат занятията. Те седяха на пейки, а Нана лежеше на пода, но това беше единствената разлика. Те се преструваха, че не я забелязват – считаха я за същество с по-долно обществено положение, а тя презираше празните им приказки. Нана се гразнеше, когато приятелките на мисис Дарлинг влизаха в детската стая, но все пак при техните посещения тя бързо-бързо сваляше престилката на

ПИТЪР ПАН СЕ ПРОМЪКВА

Майкъл и му слагаше онази със синия ширит, оправяше роклята на Уенди и се спускаше да вчеше косата на Джон. В никоя детска стая по света не е царувал по-голям ред и мистър Дарлинг си даваше сметка за това; но все пак понякога се тревожеше и се питаше дали съседите не ги одумват; а трябваше също да помисли как ще гледат в града на човек, който е поверил децата си на грижите на едно куче.

Нана му създаваше и други грижи. Понякога му се струваше, че тя не се възхищава от него. „Знам, че тя извънредно много се възхищава от тебе, Джордж“ – уверяваше го мисис Дарлинг и правеше знак на децата да се държат особено мило към баща си. Тогава всички започваха да скачат и танцуват, а понякога позволяваха и на Лиза, единствената им друга прислужница, да лудува с тях. С бяла шапчица на главата и с дълга пола, тя изглеждаше като мъничко момиченце, макар че когато я наемаха се кълнеше, че отдавна е навършила десет години. Колко весели бяха тези палавници! И най-весела от всички беше мисис Дарлинг – така лудеици се въртеше на пръсти, че от нея се виждаше само целувката, и ако в такъв миг изтичаеш, би могъл да хванеш тази неуловима целувка. Никое семейство не е било по-естествено и по-щастливо, до момента когато се появи Питър Пан.

За Питър Пан мисис Дарлинг чу за първи път, когато разтребваше из главите на децата си. Всяка добра майка има обичай да тършува в главите на децата си вечер, когато заспят, да подрежда всичко за следната сутрин и да поставя пак на мястото им всички неща, които са били захвърлени през деня. Ако можеше да лежиш буден (но, разбира се, това е невъзможно), щеше да видиш

ПИТЪР ПАН

как и твоята майка върши това и щеше да ти е интересно да я наблюдаваш. Също като че ли подрежда чекмеджета. Сигурно ще я видиш коленичила до леглото ти как се заглежда насмешливо в някои неща, които си напъхал в главата си, как се чуди откъде ли пък ти е попаднало това или онова, как открива разни сладки неща – и някои не толкова сладки – как едни неща притиска до бузата си, сякаш са мили като котенца, а други бързо скрива, да се не виждат. Когато се събудиш на сутринта, виждаш, че всичките проклетии и лоши склонности, с които си си легнал, са съгнати на няколко ката и мушнати на дъното на ума ти; а отгоре, добре проветрени, са разгнати по-хубавите ти мисли, които само чакат да ги облечеи.

Не зная дали някога сте виждали карта на човешки ум. Докторите понякога чертаят карти на други части от човешкото тяло и картата, която ще направят на твоеото тяло, може да бъде страшно интересна. Но има да чакаш, ако се надяваш да начертаят карта на детски ум, който е не само объркан, но и постоянно се върти в кръг. По него има линии на зиг-заг, също като температурата ти, която записват на листче, когато си болен. Те вероятно представляват пътищата на острова, защото Невивала земя е винаги, повече или по-малко, остров. И на острова има странни цветни петна: има коралови рифове и бързи кораби в далечината; диваци и уединени леговища на диви зверове; джуджета, повечето от които са шивачи; пещери, в които текат реки; принцове, които имат шестима по-големи братя; хижа, която аха-аха ще рухне; и една гребничка стара дама с гърбав нос. Лесно щеше да бъде да се начертае тази карта, ако това беше

ПИТЪР ПАН СЕ ПРОМЪКВА

всичко. Но там е още и първият учебен ден; ходенето на черква; там са бащите; има ръкоделие; убийства и обесвания; глаголи, които изискват гателен падеж; денят, когато в къщи ще направят шоколадов пудинг; гдето сам си извади зъбчето и т.н. Това може да е част от острова или пък да е от друга карта, която прозира отдолу. И цялата работа е доста объркваща, особено защото всички тия неща непрекъснато се движат.

Разбира се, разните Небивали земи много се различаваха една от друга. В Небивалата земя на Джон например имаше лагуна и над нея летяха фламинго, по които Джон стреляше, а Майкъл, който беше много малък, имаше само едно фламинго и над него летяха лагуни. Джон живееше в една обърната лодка на плажа. Майкъл имаше вигвам, а Уенди къщичка от изкусно съшити листа. Джон нямаше приятели, Майкъл имаше приятели нощем, а Уенди имаше малко вълче, изоставено от родителите си. Изобищо между Небивалите земи имаше родствена връзка и ако те застанеха една до друга, би могъл да кажеш, че носят на едната е същият като на другата и т.н. Децата винаги ще изкарват на пясъка кожените си лодки по тези омагьосани брегове. Ние също сме били там; още можем да чуем пътен на разбиващите се вълни, макар никога вече да не излезем на брега.

От всички прелестни острови Небивала земя е най-уютният и най-гъсто изпълнен с разни неща. Той не е голям, не е разпрострян нашироко, нали знаеш, в него няма дълги скучни разстояния между едно приключение и друго, а всичко е струпано наблизко по много приятен начин. Когато денем играеш на Небивала земя със столове и покривка за маса, няма нищо страшно, но

ПИТЪР ПАН

през двете минути, тъкмо преди да заспиш, всичко става почти като истинско; затова нощем в стаята свети кандило.

Понякога, когато се разхождаше из умовете на децата си, мисис Дарлинг срещаше неща, които не можеше да разбере, и от тези неща най-смайващото беше името Питър. Тя не познаваше никакъв Питър, но въпреки това срещаше тук-таме името му в умовете на Джон и Майкъл, а на Уенди целият ум бе изподраскан с него. С ясниите си, големи букви това име изпъкваше над всички други думи и както мисис Дарлинг се възлеждаше в него, стори ѝ се, че то има странно гързък вид.

– О, да, той е доста гързък – съгласи се Уенди със съжаление, а майка ѝ взе да я разпитва:

– Но кой е той, пиленце?

– Това е Питър Пан, нали знаеш, мамо.

Отначало мисис Дарлинг не се сецаше, но след като се върна мислено в детските си години, тя си спомни за един Питър Пан, за когото казваха, че живеел с феите. За него се разказваха странни истории, като например тази, че изпрацал умрелите деца, за да не се плашат. Тя беше вярвала в него едно време, но сега, вече женена и разумна, много се съмняваше, че съществува такава личност.

– Освен това – каза тя на Уенди, – сега той вече сигурно е пораснал.

– О, не, не е пораснал – довери ѝ с убеден глас Уенди. – Той има точно моите размери. – Искеше да каже, че по ум и тяло той е колкото нея. Не знаеше как бе разбрала това; просто знаеше, че е така.

ПИТЪР ПАН СЕ ПРОМЪКВА

Мисис Дарлинг се посъветва с мистър Дарлинг, но той се усмихна пренебрежително.

– Помни ми думата – каза той, – сигурно Нана им е вкарала в главите някаква глупост. Точно такава нещо ще измисли едно куче. Не обръщай никакво внимание на тази щуротия и всичко ще се размине от само себе си.

Обаче не се размина от само себе си; и скоро немирното момче я изплаши здравата.

Деца та преживяват и най-страшните приключения, без да се смущават. Те например могат да си спомнят и да разкажат една седмица по-късно, че са срещнали умрелия си баща, когато са били в гората, и са играли с него. По същия небрежен начин Уенди една сутрин направи тревожно разкритие. На пода в детската стая бяха намерени няколко листа от дървета, които, със сигурност може да се каже, не бяха там, когато децата си лягаха вечерта. И докато мисис Дарлинг се мъчеше да разгадае как са дошли в стаята, Уенди каза със снизходителна усмивка:

- Май че пак този Питър е направил това.
- Какво искаш да кажеш, Уенди?
- Много лошо е от негова страна да не ги измете – каза Уенди с въздишка. Тя обичаше стаята им да е разтребена и чиста.

После по най-естествен начин обясни, че Питър понякога идвал нощем в детската стая, сядал на пода до нейното легло и ѝ свирел на свирката си. За жалост, тя никога не се събуждала и не можеше да каже откъде знае това; просто го знаела.

– Какви глупости говориш, скъпа моя! Никой не може да влезе в къщи, без да почука.

ПИТЪР ПАН

- Май че минава през прозореца – каза тя.
- Мило дете, ами ние сме на третия етаж.
- А не бяха ли листата точно под прозореца, мамо?

Това беше свършено вярно: листата бяха намерени много близо до прозореца.

Мисис Дарлинг не знаеше какво да мисли, защото на Уенди всичко изглеждаше толкова естествено, че човек не би могъл просто да каже, че тя е сънувала и да не мисли повече за тази история.

– Дете мое – извика майката, – защо не ми каза за това по-рано?

– Забравих – отвърна Уенди, без да се замисли, защото бързаше да закуси.

О, разбира се, трябва да е сънувала. Но пък, от друга страна, имаше листа на пода. Мисис Дарлинг ги разгледа внимателно. Бяха само жилки от листа, но никое дърво в Англия няма такива листа. Тя пълзещиком разгледа пода със свец в ръка, търсейки следи от някакви необикновени крака. Мушна ръжена нагоре в комина и го развъртя, после почна да чука по стените. Спусна един ширит от прозореца до протоара – до долу имаше десет метра отвесна стена, а не се виждаше и водосточна тръба, по която някой да може да се покатери.

Разбира се, Уенди е сънувала.

Но Уенди не беше сънувала, както се разбра на следната нощ, когато, може да се каже, започнаха необикновените приключения на тези деца.

Вечерта всички деца бяха пак в леглата си. Случи се така, че

Нана имаше свободна вечер и затова мисис Дарлинг ги беше окъпала и им беше пяла песнички, докато едно по едно те пуснаха ръката ѝ и потънаха в морето на съня.

Всичко наоколо изглеждаше толкова уютно и безопасно, че сега тя се усмихна на страховете си и спокойно седна до камината да шие.

Шиеше нещо за Майкъл, който на рождения си ден щеше да почне да носи панталони. От огъня идеше приятна топлина, детската стая беше слабо осветена от трите кандила и скоро мисис Дарлинг изпусна на скута си грешката, която шиеше. Главата ѝ клюмна – о, как грациозно клюмна! – и тя заспа. Уенди и Майкъл в онзи край на стаята, Джон отсам и мисис Дарлинг пред огъня. Липсваше само едно четвърто кандилце.

Тя започна да сънува. Присъни ѝ се, че Небивала земя е дошла много наблизко и едно странно момче е изскочило от нея. Тя не се разтревожи, защото ѝ се струваше, че го е виждала и преди в лицата на много жени, които нямат деца; пък може би и в лицата на някои майки. Но в съня ѝ момчето раздра булото, което покриваше Небивала земя и тя видя как Уенди, Джон и Майкъл надзъртат през прозореца.

Щеше да сметне този сън за празна работа, ако, докато още сънуваше, вятърът не бе разтворил с трясък прозореца на детската стая. Едно момче скочи на пода, придружено от някаква странна светлина, не по-голяма от твоя юмрук, която се стрелкаше като птичка из стаята; мисля, че тази светлина трябва да е събудила мисис Дарлинг.

Тя се стресна, извика и отвори очи. Видя момчето и някак

ПИТЪР ПАН СЕ ПРОМЪКВА

си веднага позна, че това е Питър Пан. Ако ти, или аз, или Уенди бяхме в стаята, щяхме да видим, че то много приличаше на целувката на мисис Дарлинг. Беше очарователно момче, облечено в жилчици от изгнили листа и намазано със сокове, които съзят от корите на млади дървета; но най-очарователното нещо у него беше, че той имаше млечни зъби. Когато видя, че тя е възрастна, той скръцна с малките си блестящи като бисери зъби.